

پذیرش ولایت پدر و مادر در خانواده، تمرین ولایت‌مداری است

حجت الاسلام علیرضا پناهیان در دهه اول محرم، در مهدیه تهران با موضوع «نهال ولایت در نهاد خانواده» به ایراد سخنرانی پرداختند. گزیده‌ای از چهارمین جلسه این سخنرانی در ادامه می‌آید:

«خوب بودن» بدون ولایت‌مداری خاصیتی ندارد / تربیت فرزند ولایت‌مدار

- بعضی از پدر و مادرها توقع چندانی از فرزندانشان ندارند و همین قدر که فرزندشان درس بخواند، شغلی داشته باشد، به اعتیاد کشیده نشود و پیش در و همسایه آبروداری کند، برایشان کافی است. اما بعضی‌ها انتظار دارند که فرزندانشان خیلی بیش از اینها خوب شوند و منظورشان از این خوب بودن این است که فرزندشان «ولایت‌مدار» باشد. یعنی می‌خواهند اصلی‌ترین ویژگی فرزندشان این باشد که ولایت امیرالمؤمنین علی(ع) عمیقاً در قلبش جای بگیرد و در زمره اصحاب ولی عصر(ع) قرار گیرد. این سطح انتظار بالا، نشان می‌دهد که آنها در خانواده خود، خیلی خوب و دقیق کار کرده‌اند. برای چنین افرادی، اصلی‌ترین ملاک در انتخاب همسر، ولایت‌مداری او خواهد بود. چون می‌دانند که بسیاری از خوبی‌ها حتی نماز خواندن و قرآن خواندن بدون ولایت خاصیتی ندارد. چون می‌دانند که بسیاری از نمازخوان‌ها و قرآن‌خوان‌ها بوده‌اند که در نهایت، جهنمی شده‌اند: نماز بی‌ولای او عبادتی است بی‌وضو.
- یکی از آیات بسیار کلیدی و استراتژیک قرآن این آیه شریفه است: «اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ» (بقره/۲۵۷) گرفتاری کافران این است که سرپرست آنها طاغوت می‌شود و این طاغوت است که آنها را از نور به ظلمت می‌برد. یعنی کفر آنها آن قدر بد نیست که آنها را به ظلمت ببرد، بلکه ولایت طاغوت است که آنها را به ظلمت می‌کشاند.
- ولایت چیزی فراتر از دوست داشتن است. کسی آمد نزد امام صادق(ع) و گفت من از دوستان شما هستم. حضرت فرمود جزء کدام دسته از دوستان ما هستی؟ دوستان ما سه دسته هستند... حضرت در ادامه اشاره می‌کنند که از این سه دسته فقط یک دسته به معنای واقعی ولایت‌مدار هستند. (قَالَ لَهُ مِنْ أَيِّ مَجْبِيئَاتِنَا أَنْتَ؟...؛ تحف العقول/۳۲۵) بعضی از دوست داشتن‌ها زبانی است و فقط در یک گوشه دل قرار دارد و همه دل را نگرفته است. لذا کسانی که این‌طور باشند در وقت امتحان، جاز می‌زنند و عقب می‌نشینند.

اصلی‌ترین فلسفه وجودی خانواده تربیت ولایت‌مداری است / اردوگاه تربیت ولایت‌مداران بیش از

مسجد، مدرسه و هر جای دیگر، «خانواده» است

- حالا باید ببینیم که چگونه می‌توان ولایت‌مدار شد و کجا باید ولایت‌مدار تربیت شویم؟ اردوگاه تربیت ولایت‌مداران بیشتر از مسجد، مدرسه و هر جای دیگر، «خانواده» است. همان‌طور که پادگان، اردوگاهی برای تربیت سربازان است تا قبل از حضور در میدان نبرد، در آن محل، تمرین کنند و مشق جنگ بیاموزند، خانواده هم محلی برای تربیت ولایت‌مداری است. از نقطه نظر رشد معنوی انسان، اصلی‌ترین فلسفه وجودی خانواده تربیت ولایت‌مداری است. همان‌طور که مسجد یک محل مناسب برای تربیت انسان‌های نمازخوان است و مدرسه یک محل مناسب برای

آموزش و پرورش افراد است، خانواده نیز مناسب‌ترین محل برای تربیت ولایت‌مداری است. تمام مناسبات و روابطی که در خانواده تعبیه شده است، هر کدام به نوعی، کارکردشان این است که انسان‌های ولایت‌مدار تربیت شوند. البته در خانواده، سایر ابعاد وجود انسان نیز تربیت می‌شوند ولی کارکرد اصلی خانواده برای تربیت ولایت‌مداری انسان است.

خانواده مناسب‌ترین محل برای تربیت ولایت‌مداری

- خداوند در قرآن کریم، چهار مرتبه بلافاصله بعد از توصیه به توحید، سفارش به احسان نسبت به پدر و مادر می‌کند. «و بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» (بقره/۸۳-نساء/۳۶-انعام/۱۵۱-اسراء/۲۳) ائمه هدی (ع) می‌فرمایند که عبارت «و بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» اشاره به ولایت دارد. بسیاری از امور در قرآن به صورت اشاره‌ای بیان شده است. (مانند ولایت امیرالمؤمنین) اصلاً دین ما دین اشاره‌ای است. اینکه در قرآن بعد از توحید به نیکی نسبت به والدین توصیه می‌کند، در واقع به ولایت‌مداری توصیه می‌کند. اینکه در آیات و روایات این قدر به خانواده اهمیت داده شده است، برای این است که خانواده پایگاه تربیت ولایت‌مداری است و اگر ولایت در جهان مستقر شود همه امور سامان خواهد یافت.

پذیرش ولایت پدر و مادر در خانواده، تمرین ولایت‌مداری است

- از رسول اکرم (ص) در مورد حق پدر و مادر بر فرزند پرسیدند، ایشان فرمودند: «پدر و مادر تو، بهشت و جهنم تو هستند.» (لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَقِّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وُلْدِهِمَا : هُمَا جَنَّتَكَ وَنَارُكَ) امیرالمؤمنین (ع) می‌فرمایند: «بِرُّ الْوَالِدَيْنِ أَكْبَرُ فَرِيضَةٍ؛ نیکی به پدر و مادر بزرگ‌ترین فریضه است» (غررالحکم/۳۱۲) و امام صادق (ع) می‌فرمایند: «الدُّنُوبُ الَّتِي تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُنُقُ الْوَالِدَيْنِ؛ از جمله گناهایی که فضا را تیره و تار می‌سازد نافرمانی پدر و مادر است.» (کافی/۲/۴۴۷) معلوم است که بی‌احترامی به پدر و مادر و عاق والدین، آسمان را تیره و تار می‌کند، چون با این کار در واقع ریشه ولایت‌مداری از بین می‌رود.

- چرا مسأله عاق والدین این قدر در دین ما جدی گرفته شده است؟ چون بنا بر این است که ما ولایت پدر و مادر را بپذیریم و در محیط خانواده ولایت‌مداری را تمرین کنیم تا ولایت امام زمان خود را به نحو احسن بپذیریم. اگر فرزندان ما در خانواده، ولایت پدر و مادر خود را نپذیرند، چطور می‌توانند ولایت‌مدار شوند و ولایت امام زمان را قبول کنند؟ بچه‌ای که در مقابل پدر و مادرش رعایت ادب را نکند، آیا در مقابل امام زمانش مؤدب خواهد بود؟ البته ممکن است استثناءهایی نیز وجود داشته باشد، ولی تقریباً در همه موارد این قاعده صدق می‌کند.

فیلمی که در آن حرمت پدر و مادر شکسته می‌شود، بسیار مخرب‌تر از فیلمی است که در آن حرمت

حجاب شکسته می‌شود

- با عنایت به این قاعده مهم، می‌توان گفت فیلم‌هایی که در آنها حرمت پدر و مادر شکسته می‌شود و از بین می‌رود، بسیار مخرب‌تر از فیلم‌هایی هستند که حرمت حجاب در آنها شکسته می‌شود. آثار سوئی که نشان دادن این نوع فیلم‌ها دارند، از آثار سوء فیلم‌هایی که در آنها حجاب رعایت نمی‌شود بسیار بیشتر است، چرا که اینها به بنیان خانواده و ولایت‌مداری فرزندان ما لطمه وارد می‌کنند.

